

Patent dodatkowy
do patentu _____

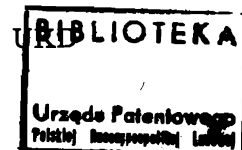
Zgłoszono: 08.VII.1964 (P 105 141)

Pierwszeństwo: _____

Opublikowano: 8.IV.1966

Kl. 75a, 6

MKP B 44 b 3/06

Twórca wynalazku: Kazimierz Lewandowski

Właściciel patentu: Państwowe Przedsiębiorstwo Fotogrametrii, Warszawa (Polska)

Przyrząd do rytowania kresek

1

Przedmiotem wynalazku jest przyrząd do rytowania odpowiednich kresek na przykład znaków łuk na płycie do grawiury kartograficznej, umożliwiający szybkie rytowanie znaków w masie pokrywającej płytę, dokładne umiejscowienie rytowanego znaku bez rysowania siatki pomocniczej. Dodatkową zaletą przyrządu według wynalazku jest wyeliminowanie stosowanych do tego celu celowników optycznych i zastąpienie ich przez przezroczystą płytkę celowniczą. Zastosowanie tej płytki pozwala na obserwację dwuoczną, dokładne umieszczenie rytowanego znaku bez męczenia wzroku przez zapewnienie dużego pola widzenia i wygodnego operowania.

Przyrząd według wynalazku jest przedstawiony przykładowo na załączonym rysunku, na którym fig. 1 przedstawia go w widoku z boku częściowo w przekroju, fig. 2 płytkę celowniczą w widoku z góry.

Na pierścieniowej podstawie 1 opartej na trzech podporach 2 z poprzeczką 3 jest zamocowana na stałe tuleja 4, a w niej osadzona przesuwnie wewnętrzna tuleja 5 zaopatrzona w rozwidloną głowicę 6 z osią 7, na której jest osadzony uchylne uchwyt 8 rylca 9, zamocowanego w uchwycie za pomocą śruby 10. Rylce 9 jest z jednej strony spłaszczony i na końcu jest zaopatrzone w odpowiedniego kształtu ostrze rytujące, które na przykład do rytowania znaków łuk wykonuje jednocześnie dwie równoległe kreski. Od góry tuleja 4 jest przykryta dociskowym cylindrem

2

13 zaopatrzonym w stożkowy kołnierz 15 z dociskowym ramieniem 26. Ruch cylindra 13 w górę ogranicza łeb 27 śruby 25 wkręconej w poprzeczkę 3.

Na przesuwnej tulei 5 działają dwie sprężyny, górna sprężyna 14 i dolna 20. Sprężyna dolna ustala położenie spoczynkowe tulei 5, o z nią i rylca 9 w przedstawionym na rysunku położeniu górnym nie rysującym płyty.

Na poprzeczce 3 jest osadzona uchylnie na osi 17, dwuramienna dźwignia 16 zaopatrzona w dolny palcowy występ 18.

Do pierścieniowej podstawy 1 jest przymocowany drążek 30 w którego dolnej części jest zamocowana przezroczysta płytka 31 zaopatrzona w odpowiednio rozmieszczone znaczki 32 i środkowy otwór 33 w którym rytuje się dany znak.

Przyrząd według projektu jest lekki i poręczny. Przed przystąpieniem do pracy, przyrząd ustawia się na rytowanej płycie przy czym płytka 31 przylega do rytowanej płyty. Uruchomienie przyrządu następuje przez wywarcie nacisku na ramię 26. Nacisk ten w pierwszej chwili powoduje małe przesunięcie cylindra 13 oraz tulei 5, a z nią i uchwytu 8 z rylcem 9 w dół aż do oparcia się jego ostrza 11 na grawerowanej płycie. Przy dalszym ruchu cylindra 13 w dół, jego stożkowy kołnierz 15 wychyla górne ramię dźwigni 16 w lewo co z kolei powoduje, że dolny palcowy jej występ 18 uciska na uchwyt 8 rylca i powoduje jego przesuw w prawo wbrew naciskowi bocznej, płaskiej sprężyny 21 i wykonanie

przez ostrze 11, odpowiedniej długości kreski aż do oparcia się uchwytu 8 o prawy brzeg dolnego owalnego otworu w tulei 4.

Chcąc teraz wykonać drugą taką samą kreskę w odpowiedniej relacji do tej pierwszej kreski, ustawia się przyrząd z płytką 31 na sąsiedni znaczek 32 i naciska powtórnie ramię 26. W ten sposób wykonuje się następne znaki. Przesuwając przyrząd z płytką 31 kolejno na inne znaczkę 32 i za każdym razem przyciskając ramię 26 powoduje się rytowanie odpowiednich znaków we wzajemnej relacji określonej znaczkami 32 na płytce 31. Podczas pracy przez cały czas osoba rytująca nie potrzebuje odrywać wzroku od rytowanej płytki, co ogromnie ułatwia i usprawnia rytowanie.

Długość rytowanych kresek reguluje się za pomocą nastawnego pręta 22 wchodzącego w odpowiedni boczny otwór w tulei 4. Pręt 22 jest osadzony w nagwintowanym bloczku 23 osadzonym przesuwnie i nastawnie na poprzeczce 3 za pomocą nie uwidocznionej na rysunku śruby nastawczej. Pokręcając tą śrubą przesuwają się bloczek 23 a z nim i pręt 22, ograniczając w ten sposób wychylenie uchwytu 8 a z nim i rylca 9 w lewo.

1. Przyrząd do rytowania kresek, **znamienny tym**, że na podstawie (1) ma osadzoną na stałe tuleję (4), a w niej osadzoną przesuwnie tuleję (5), z głowicą (6) na osi której jest osadzony wahliwie uchwyt (8) rylca (9), przy czym na tulei (4) jest osadzony cylinder (13) z stożkowym kołnierzem (15) wychylającym dźwignię (16), której dolny palcowy występ (18) przesuwają dociśnięty do płyty rylca (9), powodując wyrytowanie kreski.
2. Przyrząd według zastrz. 1, **znamienny tym**, że ma nastawnie osadzony pręt (22) ograniczający położenie spoczynkowe, wyjściowe rylca (11), a tym samym ustalający długość rytowanej kreski.
3. Przyrząd według zastrz. 1 lub 2 **znamienny tym**, że ma celownik w postaci płytki (31) zaopatrzonej w znaczkę (32) określające wzajemne położenie rytowanych kresek i środkowy otwór (33), w którym rytuje się dany znak.
4. Przyrząd według zastrz. 1—3, **znamienny tym**, że tuleja (5) oparta jest na sprężynie (20), a z góry jest dociskana sprężyną (14).

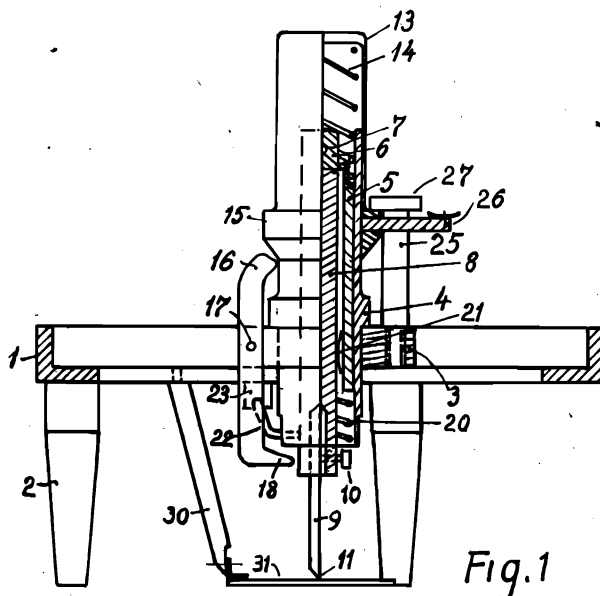

Fig. 1

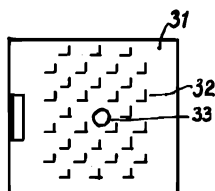

Fig. 2